

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport
Golf- en Countryclub Harderwold
te Zeewolde

20 december 1996

ISBN 90-421-0128-8
Utrecht, Commissie voor de milieu-effectrapportage.

commissie voor de milieu-effectrapportage

College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Zeewolde
Postbus 1
3890 AA ZEEWOLDE

uw kenmerk
96-9992/PD/rj

uw brief
d.d. 21 oktober 1996

ons kenmerk
U829-96/Ts/bh/549-50

onderwerp
Toetsingsadvies over het milieu-effect-
rapport Golf- en Countryclub Harderwold
te Zeewolde

doorkiesnr.
(030) 234 76 26

Utrecht,
20 december 1996

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Golf- en Countryclub Harderwold te Zeewolde. Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

prof.dr.ir. D. de Zeeuw
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Golf- en Countryclub Harderwold te Zeewolde

Toetsingsadvies over het milieu-effectrapport Golf- en Countryclub
Harderwold te Zeewolde

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieu-effectrapport over
Golf- en Countryclub Harderwold te Zeewolde,

uitgebracht aan Burgemeester en Wethouders van Zeewolde door de Commissie voor de
milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Golf- en Countryclub Harderwold te Zeewolde

de secretaris

drs. V.C.F. Tersteeg

de voorzitter

prof.dr.ir. D. de Zeeuw

Utrecht, 20 december 1996

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
3. Aandachtspunt voor de verdere besluitvorming	3

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 21 oktober 1996, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving van het milieu-effectrapport in de Zeewolderkrant op 22 oktober 1996
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1.

INLEIDING

De Cammingha groep heeft het voornemen om in de gemeente Zeewolde een Golf- en Countryclub te realiseren. Het initiatief omvat de aanleg van een 18 holes golfbaan (van circa 70 hectare), in samenhang met de bouw van maximaal 600 woningen voor een permanent recreatief verblijf, een jacht haven en een beperkt aantal centrale voorzieningen. Voor de aanleg van de Golf- & Countryclub is een terreinoppervlak van circa 170 hectare in de planvorming betrokken.

Omdat de activiteit de aanleg van een recreatieve voorziening van meer dan 50 hectare omvat moet ter onderbouwing van het vaststellen van het bestemmingsplan 'Harderwold' een milieu-effectrapportage worden uitgevoerd. In deze m.e.r.-procedure treedt de Cammingha groep op als initiatiefnemer en de gemeenteraad van Zeewolde als bevoegd gezag.

Per brief van 21 oktober 1996 (zie bijlage 1) de Commissie voor de m.e.r in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over het milieu-effectrapport (MER). Het MER heeft samen met het ontwerp-bestemmingsplan Harderwold gedurende vier weken ter inzage gelegen vanaf 23 oktober (zie bijlage 2). Tevens is het MER (uit 1994) geactualiseerd met de notitie: aanpassing in verband met actualisatie.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor m.e.r. De samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens zijn opgenomen in bijlage 3, waarin tevens een overzicht wordt gegeven van de belangrijkste projectgegevens. De Commissie heeft beoordeeld of het MER voldoende informatie biedt om het milieubelang een volwaardige plaats bij de besluitvorming te geven en daarbij op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm getoetst:

- aan de richtlijnen voor het MER¹], zoals vastgesteld op 27 januari 1994; op eventuele onjuistheden²];
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER³].

Conform artikel 7.26 tweede lid (Wm) heeft de Commissie de haar door de gemeente Zeewolde toegezonden inspraakreacties, voor zover deze op het MER betrekking hadden, mede in beschouwing genomen (zie bijlage 4).

---

1 Wm, artikel 7.23, lid 2.

2 Wm, artikel 7.23, lid 2.

3 Wm, artikel 7.10.

2.

OORDEEL OVER HET MER

Het MER geeft een goed inzicht in de voorgenomen activiteit, de alternatieven en de daaraan verbonden milieugevolgen. De Commissie is van oordeel dat het MER - mede gezien de in het ontwerp-bestemmingsplan beschreven voorgenomen activiteit, dat gebaseerd is op het milieutechnische alternatief uit het MER - **voldoende** informatie biedt om het milieubelang een volwaardige rol te laten spelen bij het besluit over de aanleg van het bos-, golf- en woongebied.

Het MER en de aanpassing in verband met de actualisatie zijn goed leesbaar en geven voldoende inzicht in voor de besluitvorming relevante milieuaspecten. Uit het MER en de inspraak op het ontwerp-bestemmingsplan blijkt dat er verschillen in interpretatie bestaan tussen rijk, provincie en gemeente over de toepassing van het Rijksbeleid voor dit voornemen.

Het MER en de bijbehorende stukken geven duidelijk aan dat er interpretatieverschillen⁴] zijn tussen het Rijk en de lagere overheden over de vraag of een recreatieconcentratiegebied past in een lokatie met de aanduiding "bruine koersgebied" en "ecologische hoofdstructuur". Daarnaast is er een verschil van inzicht over wonen (600 vrije-sector woningen) in een groene verblijfsomgeving. Het is niet aan de Commissie om een oordeel uit te spreken over het ruimtelijk beleid en de invulling die daar aan worden gegeven. Wel kan de Commissie constateren dat het MER voldoende aanknopingspunten biedt om met het initiatief de ecologische hoofdstructuur een nadere invulling te geven en hierdoor de uitvoering ervan te garanderen. De precieze begrenzing van de ecologische hoofdstructuur door de provincie heeft nog niet plaatsgevonden. Dat neemt niet weg dat het plangebied een schakel vormt met de nabijgelegen wel als natuurkerngebied aangewezen gebieden. De Commissie doet aanbevelingen in het advies om deze schakelfunctie binnen het gestelde doel zo goed mogelijk te vervullen.

De beschrijving van de bestaande milieutoestand is voldoende. Met gebruikmaking van bestaande omstandigheden worden potentiële natuurontwikkelingsmogelijkheden benut door de ontwikkeling van een natuurplas met kwelmoerashooiland, watervegetatie en oeverruigte ten noorden van de Pluvierenweg waar kalkrijke schone kwel uit het Veluwe massief zich manifesteert. In de volgende paragraaf geeft de Commissie aanbevelingen op welke wijze deze potentiële natuurontwikkelingsmogelijkheden nog beter kunnen worden benut.

De beschrijving van de alternatieven is helder en geeft voldoende informatie over voor het milieu relevante aspecten zoals het recreatieve medegebruik en het benutten van ecologische potenties op het terrein.

De informatie over de uitvoering van het voornemen, gebruik en mogelijk beheer is voldoende.

Het benoemen van het milieutechnische alternatief als meest milieuvriendelijke alternatief benut niet alle mogelijkheden voor het vaststellen van een mma. De

---

4 Zie inspraakreactie 1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12 en 13.

kwaliteit van het MER zou groter zijn geweest als er naast de ontwikkeling van alternatieven waarin op hoofdpunten (water) verschillende uitgangspunten zijn uitgewerkt, er per item (geluid en dergelijke) varianten zouden zijn uitgewerkt. Door dan per item de varianten te vergelijken was er wellicht een duidelijker beeld ontstaan van een set mitigerende/compenserende maatregelen die te zamen (toegevoegd aan het Milieutechnisch Alternatief) het mma vormen.

De aanbevelingen van de Commissie over het MER zijn in hoofdstuk 3 opgenomen. Deze beïnvloeden niet het hierboven gegeven eindoordeel, maar worden door de Commissie opgenomen omdat zij nuttig zijn voor de verdere besluitvorming.

3. AANDACHTSPUNT VOOR DE VERDERE BESLUITVORMING

Compensatie van natuur

In het MER wordt beschreven dat de initiatiefnemer als gevolg van de realisatie 33 hectare bos moet kappen. Ter compensatie zal circa 8,5 hectare multifunctioneel bos (volgens de regels van de Boswet) binnen het plangebied aangeplant gaan worden en 40 hectare buiten het plan gebied. Hiermee geeft de initiatiefnemer aan 15 hectare bos elders te (over) compenseren. De Commissie beveelt aan de compensatie, of in elk geval het gedeelte van 15 hectare te besteden aan uitbreiding van natte natuur in of aangrenzend aan het plangebied. Door uitbreiding van het kwelmoerashooiland kan naar de mening van de Commissie meer tegemoet gekomen worden aan de kansrijke situatie voor natuurontwikkeling in het gebied. De hydrologische situatie (gescheiden kwelsysteem) biedt voldoende mogelijkheden voor natte natuur. Hierdoor kan het gebied naar het oordeel van de Commissie ook beter als schakel in de ecologische hoofdstructuur tussen het Harderbos en het Harderbroek functioneren.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het
milieu-effectrapport
Golf- en Countryclub Harderwold
te Zeewolde

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 21 oktober 1996 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

College van Burgemeester en Wethouders

Gemeentehuis
Kaadhuisplein 1
Openingstijden 9-12 uur

Postbus 1
3890 AA Zeewolde

Telefoon (036) 5229400
Telefax (036) 5222394

Aan
Commissie voor de M.E.R.
t.a.v. drs. V.C.F. Tersteeg
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Commissie voor de m.e.r. G5	
Ingekomen	23 OKT. 1996
Bestuur	1607-96
Bestuur	549 22-1/m 28 (5x+4x)
Kopie naar	Ta/Ge/Tees/Bid

Zeewolde

Datum	Uw kenmerk	Uw brief
21 oktober 1996		
Ons kenmerk	Contactpersoon	Hoorkiesnummer
96-9992/PD/rj	P.C. Drenth	5229520
Onderwerp	Verzonden	
Ontwerp-bestemmingsplan en M.E.R. Golf- en Countryclub Harderwold		

Geachte mevrouw Tersteeg,

Bij deze bieden wij u de milieu-effectrapportage Golf- en Countryclub Harderwold aan. Op 14 oktober 1994 is de rapportage door de initiatiefnemer, de Cammingha groep, aan de gemeente aangeboden. In de gemeenteraadsvergadering van december 1994 is het rapport door de gemeenteraad aanvaard.

Omdat de rapportage is gedaan om het bestemmingsplan Harderwold te kunnen vaststellen hebben wij ook het ontwerp-bestemmingsplan Harderwold bijgevoegd. Zowel het M.E.R. als het ontwerp-bestemmingsplan liggen vanaf 23 oktober 1996 ter inzage. Tot en met 20 november 1996 is het mogelijk om schriftelijk zienswijzen kenbaar te maken aan de gemeenteraad van Zeewolde.

Mede naar aanleiding van telefonisch contact tussen uw instantie en een medewerker van de gemeente Zeewolde nodigen wij u alvast uit om op 2 december 1996 om 20.00 uur in het gemeentehuis te Zeewolde aanwezig te zijn bij de openbare zitting ten behoeve van de M.E.R.-procedure. In geval zienswijzen kenbaar zijn gemaakt welke betrekking hebben op het ontwerp-bestemmingsplan zal deze avond tevens dienen als hoorzitting voor het ontwerp-bestemmingsplan Harderwold.

Indien u nadere informatie wenst kunt u contact opnemen met de in de aanhef genoemde contact-persoon (036-5229520).

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders van Zeewolde,
de secretaris, de burgemeester,

W. Nomen

G.H. Faber

Bijlagen: div.

Zeewolde

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van het Milieu-effectrapport in de Zeewolderkrant d.d. 22 oktober 1996

Inzage in M.E.R. "Golf- en Countryclub Harderwold"

Burgemeester en wethouders van Zeewolde maken bekend dat met ingang van 23 oktober 1996 voor een ieder ter inzage ligt het milieu-effectrapport Golf- en Countryclub Harderwold.

Het milieu-effectrapport is bedoeld om de gevolgen van de voorgenomen activiteiten voor het milieu zichtbaar te maken. Tevens zal het dienen als onderbouwing van de, ten behoeve van de voorgenomen activiteit, noodzakelijke herziening van het bestemmingsplan "Knardijkgebied".

In de milieu-effectrapportage is aangegeven wat het plan van de initiatiefnemer in grote lijn inhoudt. De golf- en countryclub zal een gebied van 170 hectare beslaan waarbij wonen en recreatie zijn geïntegreerd.

Naar aanleiding van de startnotitie zijn door de Gemeente Zeewolde richtlijnen opgesteld. In deze richtlijnen is aangegeven wat het opgestelde milieu-effectrapport tenminste moet bevatten.

Samen met het ontwerp-bestemmingsplan "Harderwold" zal het milieu-effectrapport Golf- en Countryclub Harderwold ter inzage worden gelegd. Het milieu-effectrapport (inclusief startnotitie en het advies richtlijnen) ligt gedurende de gehele

procedure van het bestemmingsplan Harderwold ter inzage op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur en van 14.00 tot 16.00 uur in het gemeentehuis, Raadhuisplein 1 te Zeewolde. Voorts ligt het plan gedurende de gebruikelijke openingstijden ter inzage in de openbare bibliotheek, Kerkstraat 2 te Zeewolde. Tot en met 20 november 1996 kan een ieder schriftelijk en gemotiveerd zijn of haar zienswijze kenbaar maken over het milieu-effectrapport bij de gemeenteraad van Zeewolde, Postbus 1, 3890 AA ZEEWOLDE.

In een nader aan te kondigen openbare zitting kan een ieder mondeling zijn of haar zienswijzen kenbaar maken.

Degene die opmerkingen/zienswijzen inzendt, kan verzoeken zijn of haar persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Tegen contante betaling van f 60,- is een milieu-effectrapport te koop in het gemeentehuis bij de afdeling burgerzaken.

Zeewolde, 22 oktober 1996.
Burgemeester en Wethouders van Zeewolde,
de secretaris, de burgemeester,
W. Nomen G.H. Faber

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Cammingha Groep

Bevoegd gezag: College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zeewolde

Besluit: herziening van het bestemmingsplan 'Knardijkgebied' in Zeewolde

Categorie Besluit m.e.r.: 10.1

Activiteit: De aanleg van een 18-holes golfbaan naast de reeds bestaande 9 holes golfbaan (circa 70 ha), 600 wooneenheden voor een permanent recreatief verblijf, een jachthaven en een beperkt aantal centrale voorzieningen. Het terreinoppervlak beslaat circa 170 hectare.

Procedurele gegevens

Startnotitie bekendgemaakt: 29 september 1993

Richtlijnenadvies uitgebracht: 29 november 1993

Richtlijnen vastgesteld: 27 januari 1994

Kennisgeving MER: 21 oktober 1996

Toetsingsadvies uitgebracht: 19 december 1996

Bijzonderheden: De Commissie is van oordeel dat het MER en bijbehorende stukken voldoende informatie biedt om het milieubelang een volwaardige rol te laten spelen bij het besluit over de aanleg van bos-, golf- en woongebied. Het MER geeft duidelijk aan dat er interpretatieverschillen zijn tussen het Rijk en de lagere overheden over de vraag of een recreatieconcentratiegebied past in een lokatie met de aanduiding "bruine koers gebied" en "ecologische hoofdstructuur".

Samenstelling van de werkgroep:

drs. J.W. Beijersbergen

ing. D. Hamhuis (toetsing)

ir. E.A.J. Luiten (richtlijnen)

drs. A.H.J.T. Siepman

prof. dr. ir. D. de Zeeuw (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep: mw. drs. V.C.F. Tersteeg

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	961112	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Rijksplanologische Dienst, Inspectie van de Ruimtelijke Ordening in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht	Amsterdam	961129
2.	961119	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Directie Noordwest	Amsterdam	961129
3.	961118	Vereniging Natuurmonumenten	's-Graveland	961129
4.	961120	Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Directie IJsselmeergebied	Lelystad	961129
5.	961122	Heemraadschap Fleverwaard	Lelystad	961129
6.	961119	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, ROB	Amersfoort	961129
7.	961119	AVM Juristen FLTO, namens G.A.J. van den Broek	Zeewolde	961129
8.	961120	Schoon Zeewolde	Zeewolde	961129
9.	961112	R. Zijlstra	Zeewolde	961129
10.	961118	M.A. Etman	Zeewolde	961129
11.	961110	T.S. Schaaf	Zeewolde	911129